

GAZDASÁGI LAPOK

31. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1916. Julius 30.

Munkás- és fogoly

szalmazsák, fekvánkos,
lepedő, pokrócz

Telefon: 35-92, 80-82, 104-10.

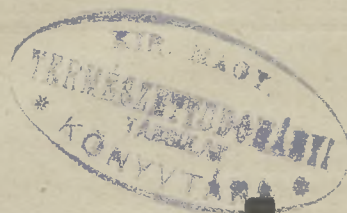
NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagyár

BUDAPEST,

V., Arany János-u. 10.

Távirat: NAGELA.

Farkas rendszerű
**Sodronyüveges
istállóablak**

eltörhetetlen.

Farkas és Tsa
Budapest Lehel-u.8

szesz készítményeink
beszerezhetők a Magy.
Mezőgazdák Szövetke-
zete által is. **Kérjen Árlapot!**

Farkas rendszerű
**Idomvas-
ablak**

legerősebb
legolcsóbb

ZSÁK
ÉS PONYVA

ÚJ és EGYSZER HASZ-
NÁLT ELADÁS ÉS
KÖLCSÖNZÉS.

SCHLESINGER
ÉS TÁRSA
BUDAPEST-VI.,
Gróf Zichy-J.
utca-56.

Sürgőnyezim:
TURKSMA
Viehgesehäft
Leeuwarden

Pontos
kiszolgálás

Elsőrendű
elismerő
nyilatkozatok

**Eredeti hollandi
hasas- és tenyész-
szarvasmarha**
vételeket közvetit mérsékelt jutalék mellett

J. TURKSMA,
szarvasmarha kereskedése
LEEWARDEN (HOLLAND).

Ajánlunk azonnali szállításra a legjutányosabb naplárak mellett:

**Gép-, henger- és autó-
olajat, gépzsiradékot,
kocsikenőcsöt**

és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajakat
szavatolt jó minőségben.

WEISZ LIPÓT ÉS TÁRSA
disznózsir, szalonna- és olajnagykereskedők
Budapest, IX., Hentes-utca 17. Interurban: József 14-50.
Sürgőnyezim: WEISSEFETT Budapest.

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI
szabadalmazott
SCHMIDT mérnökdoktor hírneves füsteső-tulhevitőjével.

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett **rendszer** úgy **teljesítő-
képesség.** mint **tartósság** tekintetében **messze felülmulnak** és **lényegesen
kevesebb szenet fogyasztanak.**

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Vilmos császár-ut 51. Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91-21.

KERESKEDÉS
ÉS
KÖLCSÖNZÉS

ZSÁK, PONYVA ÉS ZSINEGÁRUK

SCHILLINGER MIKSA
BUDAPEST, V., Rudolf-rakpart 7.
(Az országház mellett.)
Telefon: 45-26. Alapított 1878.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. ****

KIS HIRDETŐ

A kishirdetések ára: minden szó 5 fillé a vastagabb betűvel irt szavak 10 fillér. a legkisebb hirdetés 1 korona. Csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges póstabélyeggel ellátva küldetnek be. □ □ □

PAPIRIT-SPÁRGA

zsineg, heveder, kötél, hajtószijsz összes czélokra
SCHVARCZ JÓZSEF ÉS TÁRSA
BUDAPEST,
Vilmos császár-ut 53. sz.

Törvényesen védve.

Reitter Oszkár nagybecskereki főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek nagyszerű találmánya a „PATKÁNIN”

patkányirtó szer (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas.

1 adag ára 2 korona mely elegendő körülbelül 60-70 patkány irtásához.

Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve.

A biztos eredményért jótállás! Lemertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó. Kérésre legyen küld Reitter Oszkár főkapitány Patkánin gyáranak vezetősége Nagybecskereken.

A 34 év óta fennálló FISCHER J. CZÉG

ZSÁK- és PONYVA-

gyára, Budapest, V., Nádor-utca 31-33.

egyike az ország legmegbízhatóbb beszerzési forrásainak.

szalmazsák, fejpárna, pokrócz ponyvakölcsonzés.

I-a Uszó kocsikenőcs

kék és sárga elsőrendű szállítója

Schvarcz József és Társa Budapest, Vilmos császár-ut 53.

Vizsgázók !!

Összes stabil, lokomobil gőzgépekről biztos sikerrel vizsgára előkészíték szerződés mellett, magyarul és németül. Sirovy Vincze oktató, Budapest, VII. Klauzál-tér 11., III. 13. Válaszbélyeg.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban: Budapest, VIII., József-utca 15. szám alatt.

Zsákzsineget

nehéz és könnyű postacsomagok költéséhez alkalmas

TEXTIL

erőpapirspárgát

minden mennyiségben azonnal szállit a

Magyar Textilipar r.t.
R. ZSAHEGY-FONÓGYÁR.

TALPVEDŐ

Nem csuszik, nem kopog,

kopást lassítja, elferdülést megakadályozza. Kellemes járás! Kapható bőr- és vastüzetekben. Vezérképviselő Molnár R. Béla, Budapest, VIII. ker., Rákóczi-ut 11. sz. Vidékre 3 pár ozipőre való készlet 2 korona. Ujdonságárjegyzék díjtalanul. Viszonteladónak nagy árengedmény.

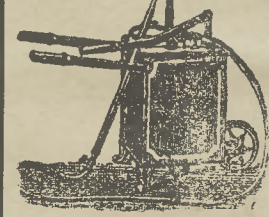
Telefon: József 14-81.

Kecsketerjesztők és érdeklődők,

kik (résztvényt óhajtának jegyezni egy minta kecsketelep létesítéséhez, czimüket adják le „kecske jelige” alatt a kiadóhivatalba.

A Heller-féle

„King” gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Legnagyobb megtakarítás időben pénzben és anyagban!

A „KING” kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető. A szivattyuk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „KING” tömlővezetékekkel többet teljesít, mint 20 ember ecsettel és mindenféle állványozást és előmunkálást feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kilfizetődik.

Gyártók azonkívül

PITTORE ÉS TRIUMPH

nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúval azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú szóróval) 60 koronától 320 kor.-ig.

IG. HELLER Bécs, II. Prater Schrotzbergstr. 1.
Kérjenek leírást. Képviselők kerestetnek.

EREDETI MOTOREKE

Hazánkban tökéletesen bevált.
Számos utánrendelés.

Állandó nagy raktár Budapesten alkatrészektől és saját javítóműhely. Ekevezető tanfolyamok. Szakmérnökök és gyakorlott szerelők.

Vezérképviselet:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

okl. gépészmérnökök mérnöki irodája,

Budapest, VI., Vilmos császár-ut 45., I. em.

Telefon interurban 76-94.

Sürgönczim: DIPLINGS.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozunk mezel gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 20 kor.
Fél évre 10 „
Negyed évre 5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz csimzendők.

HIRDETÉSEKET

A lap kiadóhivatala vess fel.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt minden cikkért az utánnomás joga fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

	Lap
Szemle	373
Az amerikai „national Foreign Trade Convention” és „Counell” — Löherer Andor	374
Tárhoza. — Az olcsó főváros — a drága vidék. — Z.-né	374
A többtermelés tanulságos példája. — enesei Dorner Béla	376
Községi falkolák. — Balogh Bálint	376
Kérdések és feleletek	
Kérdések: Mikor szántunk mélyen a tarlót?	
Feleletek: Köles, mint takarmány	377
Kisebb szakközlemények	377
Hírek	377

SZEMLE.

(Időjárás és gazdasági helyzet. — Kifakadások az alacsonyan maximált árak ellen. — A fényüzés ellenszere Németországban. — Az árdrágitók. — Erkölcsi eltévelyedés nálunk és a németeknél. — Felemelték a lisztárakat. — A kassai püspök körlevele.)

Időjárásunk vesztett forróságából, de nagyon jó az összes mezei munkákra, mert csak ritkán zavarja meg azokat rövid esőkkel. Nyári zivatarok ugyan vannak, de e nélkül el sem lehet képzelni magyarországi nyarat. Egyik felföldi jó barátom levele szerint a rozsok igen különbözőek, mert van jó és rossz ugy a korai, mint a késői vetésüben; sok a mi tavaszszal pompásnak mutatkozott, silány szemü lett. Itt a talaj trágyaereje nem lett kellőleg pótolva, ott a talajmivélés volt tulgyenge, amott meg a vetőmag minősége volt silány. Ezek különben jellemzők minden gabonanemre és kukoriczára is s nemcsak egyes vidékeken van ez így, hanem ugyszólván egész Magyarországon és ez az oka, hogy míg a cséplés be nem fejeződik, határozott s tiszta képet nem kaphatunk az idej terméseredményről.

Halad vigan a cséplés, maholnap már csak a Felvidéken és Erdélyben lesz még szalmás rozs található, most már a legtöbb helyen a buza-cséplés van folyamatban, sőt a hol a sörárpának világos színét megóvni akarják, már árpacsépléssel foglalkoznak. Mint fent említettük, az árpa hozama is nagyon különböző, azonban minősége majdnem mindenütt silány, mert megdől, összekuszált, sarjuhajtásokkal átnőtt s mig

egy része nem csak sárga, de barna — sőt fekete — hegyü is, addig a sarjuból eredő szemek hófehérek ugyan, de csiraképtelenek, miután éretlen állapotban kerültek kasza alá.

Azon vidékeken, hol a száraz időjárás már tovább tart, igen megörvendeztek e héten jelentkező esőnek, noha még kevésnek tartják arra, hogy a kukoricza termése biztosíttassék, mely kapásnövény különösen a későn vetett, vagy a vizállásokba került s tavaszi szalonnás szántásokba jutott földeken igen szomoruan néz ki. Nem kecségető kilátások a hizlalásra nézve.

Kellemetlen az igáserőhiány mellett az is, hogy a száj- és körömfajás terjed hazánkban, viszont a sertésnyésztőkre és hizlalókra nagyon is elkeserítő, hogy ugy a sertésorbáncz, mint sertésvész folyton nagyobb mérvben szedi áldozatait.

Mennyire igazunk volt, midőn a gabonaárak alacsony megszabása ellen kifakadtunk, mutatja az alanti levéltörődék, melyet egy igen tekintélyes földbirtokostól kaptunk.

Nagy vajadás után megszülték a hegyek az »egeret«! 41.50 fillér a buza ára! Tavaly 40.50, most 1 koronával több. Ezzel fedezhetjük a több kiadásunkat? Tavaly 3 koronás napszámmal hordattam be és csépeltettem is el. Az idén pedig 7 koronát fizetek. Tehát 100%-on felüli a drágulás. De hát mi az áremelkedés a szükségleti ipari cikkeknel? P. o. egy hektós zsák 75—80 filléres ár helyett 7 korona. Egy instráng 25 fillér helyett 1 korona 60 fillér, kötőfék szintannyi. A kerékgártó, kovács 100—150%-kal drágább. Az adók ijesztők lesznek. Miből fizetjük? Mi super pluszt magunknak a legfontosabb cikkeknel, mint buza, gyapju nem csinálhatunk. Hallatlan kiméletlenséget tanusit a kormány velünk szemben, de a malmokkal szemben »előzékeny.« Azok lisztárait emeli majd! (Már emelte is!) Említettem már, hogy 1874-ben, 42 évvel ezelőtt, eladtam a buzámát 16 forint 40 krajczárért, midőn rossz termés volt. Ez ma 20 fillér hízján 33 korona. Akkor minden más normális áru volt és a társadalom mégis megbirta a magas buza árat? Sehonnan zugolódás nem történt. 1905-ben árpával kevert buzámát (mert kifogyván, árpát pergettem reá) itt a háznál eladtam 12 forint 50 krajczárért, ez ma 25 korona érték, midőn minden ipari és gyári cikk árában még nem mozdult. Most pedig 11 év után ebben a világháború okozta enormis drágaságban még a dupla buza áratól is messze maradunk.

Junius 24-ike óta csak tegnap jött egy kis eső. Nagy volt a hőség, sok krumpi elszáradt és buza megszorult. Egy tábla (25 holdon) buzámon sajnosan észleltem. Belejött a hőségbe, mert a

muszkák lassan dolgoznak... A tavasziak, u. m. zab, árpa, középen nagyon alóli. Kukoricza talán erre az esőre megél, mig nagyobb káp.

Érdekes kis hír járta be a lapokat. Münchenben egy mézesheteket élő fiatal asszonykát a rendőrségre kísérték, mert észrevette a szemfüles rendőr, hogy esőköpenye alatt selyemruhája van; ugyan tekintettel az enyhítő körülményre, nem büntették meg, csak megdorgálták s könnyek között megígértették vele, hogy jövőben a fényüzéstől óvakodni fog. Mily más a helyzet nálunk! Itt senki sem botránkozik meg, ha bármily fényes selyem és bársony vagy csipkediszes ruhákban jelennek meg a hölgyek, sőt határozottan mondhatni, hogy éppen háboru óta sokkal nagyobb a hölgyközönség ruházatában a fényezés, mint béke idején volt. A fényezés elleni liga fáradsága, fájdalom, nem ért ez ideig czélt, a mit nem lehet csodálni, ha elgondoljuk, hogy egyik legtekintélyesebb bankfejelelem rosszaságát fejezte ki azon mozgalom ellen, mely takarékosságra int.

Gyászos erkölcsök, hová fognak ezek vezetni?

A »Gazdaszövetség« lapjából vesszük az alábbi híreket, melyek a magyarországi óriási drágulásokhoz szolgálnak adatokat. »A Gyufaárúsító Rt., melynek csak 75.000 K befizetett alaptőkéje van, a mult évben 76.358 K tiszta nyereséget, tehát több mint 100%-ot mutat ki. Így aztán érthető, hogy miért kell a gyufának állandóan drágulni s mi az oka annak, hogy a dobozokban mind kevesebb s kevesebb gyufa van.« Hozzá tehetjük, hogy a minősége oly arányban romlik, mint ára emelkedik. De azért maximálni nem szabad a gyufaárakat, ez is egyike a nebáncsvirágoknak. A másik a vas. Németországban az egyik vasgyár 255 márkáról 295 márkára akarta emelni az egyik általa termelt cikk árát. A német kormány erélyes közbelépésére azonban kénytelen volt 5 márkás emeléssel beérni. Nálunk azonban — mint egyik napilapunk írja — a vaskartell sokkal merészebb és mégis azt csinál, a mit akar. Természetes, hiszen maga az állam is részese a vaskartellnak s azért szabad kezét engednek neki.

Hol itt a kereskedelmi tisztesség, melyre oly nagy súlyt fektetnek a németek?

De mindezen laza erkölcsök csak csekélységek azon erkölcstelenséghez képest, mely — fájdalom — nagyon sok vidéki helyen tapasztalható, ugyanis a harczó katonáink itthon levő feleségeinek szerelmeskedése az orosz hadifoglyokkal. A bünös viszony, melyet ezek a minden tisztess-

TAKARMÁNYDARA
TENGERICSUTKÁBÓL

a LANZ-féle őrlőgéppel! Az eddig csak tüzelésre használt tengericsutka mint KITÜNŐ TAKARMÁNY értékesíthető.

AJÁNLATTAL SZOLGÁL:

HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 52/g.

Sürgönczim: CASE BUDAPEST.

Eredeti **CASE** gőzszántó-gépek, amerikai **aczelcséplők.**

STOVER amerikai benzinmotorok és lokomobilok.

ségtől megfélekedezett némberek folytatnak hazánk ellenségeivel, nagyon is sok esetben nem marad következmények nélkül a törvénytelen születések száma óriásilag meg fog növekedni. Hogy a majdan — akár egészségesen, akár rokkanat, vagy betegen — visszatérő férjek kiüzik a gyalázatba jutott asszonyokat, az lesz a legkisebb baj, de hány helyen fog lezajlani egy-egy családi dráma s mennyi gyilkosság és öngyilkosság lesz ennek következménye, azt a jó ég tudja.

A baj már meg van igen számos községben, pusztán és tanyán, ezt meg nem történné tenni nem lehet, de a további erkölcsi súlyedést elkerülendő, az itthon maradt papoknak, a fő- és nagytiszteletű uraknak legyen első kötelességük a nők lelkére hatni s a további romlást meggátolni. A közigazgatás (vagy a hol van, a rendőrség) puhatolja ki azt, hogy kik a csábító foglyok s tolonczolja azokat vissza a fogolytáborba s ha kell okvetlenül helyükbe, adjon a tábor más fogoly munkást, de az illető bünbeesett nőket is büntessék meg éppen úgy, mint Németországban, akkor az ijesztő példa majd elveszi kedvét az ilyen kalandoktól, a hámból kiugrani akaró asszonyoknak. Bár már régen cselekedtek volna így, nem jönne világra annyi zabigyerek s nem nepesítené be oroszivadék falvainkat.

Lám a berliniek szigorúan kezelik az ilyen dolgokat s ott óvakodni is fognak a nők szerelmi viszonyba keveredni a foglyokkal. Ime egy hír:

A berlini törvényszék erkölcsi eltévelyedés címén egy Schulz Berta nevű buetovai asszonyt, ki hadifogollyal folytatott viszonyt, 1 évi és 6 hónapi fegyházra ítélte. Leánya hasonló okból 6 havi fegyházbüntetést kapott.

Kövessük ebben is a német példát.

Az egész ügyet pedig a m. kir. belügyminiszter szíves figyelmébe ajánljuk.

A Gazdaszövetség időszaki értesítésekből 19-én a következőket írja: *Eleve tiltakozunk minden olyan törekvés ellen, mely a lisztnek és az őrléményeknek áremelésére vonatkozik.* Más oldalról pedig újonnan és nyomtatékosan követeljük, hogy a mezőgazdasági termeléssel, akár a nagybirtokos gazdasága, akár a kisgazda háztartása révén kapcsolatban lévő ipari cikkek ára sürgősen maximál-

Az olesó főváros — a drága vidék.

Az olvasó — látván ezt a címet, azt hiszi, hogy ez sajtóhibán alapszik — mert hát eddig mindig fordítva volt a dolog.

A fővárosi lapok hosszú cikkeket írtak mindig a pesti drágaságról, de a riporter urak nem igen fáradtak ki a vidékre — főleg Budapest környékére — hogy meggyőződhetek volna a vidéki árákról.

Pedig tessék elhinni, újságíró urak és újságolvasó polgárok, hogy Budapest — bár Európa egyik legdrágább városa — még »olcsónak« mondható a pestvidéki falvakhoz viszonyítva, a hol a drágaság ma már szinte elviselhetetlen és egyes élelmiszerek egyáltalában nem is kaphatók.

Persze, a jámbor fővárosi, a ki csak onnét ismeri a vidéki háztartások élelmészeti viszonyait, hogy egy-egy bucsu, vagy más ünnep, vagy névnap alkalmából élvezze a jó ebédet, vacsorát, azt hiszi, hogy ez a lucullusi lakoma a derék háziasszonynak semmibe sem került. Hisz liba, kacs, csibe csak úgy nevelkedik az udvaron, a saláta, borsó, tök nő a kertben, a ropogós cseresnye pedig a szőlőhegyen. Valamikor úgy is volt, de ma — sajnos — másképpen van az.

Miután a gabonát, kukoriczát requirálták, azt, a mit pedig meghagytak árpából, tengeriből a buza- és rozsliszt pótlására, kenyérsütésre használta föl a falusi gazdasszony, nem ültethetett annyi tojásra tyukot, mint más években, mert nem lett volna szemes elesége a csibéi, kacsái részére.

A ki pedig mégis megtette, sirva panaszkodik, hogy most itt a sok csibe és nincs mivel tartani, mert a kukoriczát a disznóknak volt kénytelen odaadni, mert oly drága lett a hizó, hogy inkább azt tartotta jól.

Szóval kénytelen volt a gazdasszony kimenni a hetivásárra és idei liba, csibe után nézni, hogy a kilátásban levő pesti vendégeknek az elvált fiatal libát és rántott csibét feltálalhatta.

De kérem, mit tapasztalt a hetivásáron Bicskén, Zsámbékon egyaránt? Hogy 18 koronát kértek egy sovány idei libáért, 8—10 koronát

tassék. Hamarosan 21-én megjött erre a felelet a lisztárak felemelését közlő kormányrendelet képében. Iparcikkék maximalásáról azonban szó sincs. Pofleves a gazdáknak gabonaárszabás képében s nemzeti ajándék a malmoknak a lisztárak hatalmas felemeléséért. Ez a mai helyzet képe. De hisz ily elbánáshoz a kormány részéről két év óta hozzánk szokva.

Igen megszívlelendő és nemcsak a papokra, de minden gazdára nézve megfontolandó dolgokat tartalmaz a kassai püspök körlevele, melyet egész terjedelemben itt közölni szükségesnek tartjuk.

Az új adójavaslatok nem jelentenek újat számunkra: mindnyájan tudjuk, hogy az állam kormányzata csak új adók által tudja majd a háború óriási költségeit fedezni és az új kölcsönöket kamatoztatni és törleszteni. De hogy országunk és népünk eme fokozott terhek alatt végleg össze ne roppanjon, már most kell a föltött gondolkodnunk: *hogyan fokozzuk országunk és népünk jövedelmét és teherviselési képességét.* Több szem többet lát és a idő papság ebben mindenestre egészséges eszméket tud felvetni, ha ezen annyira életbevágó kérdéssel behatóbban foglalkozik. Erre annál hivatottabb a lelkészkező klérus, mivel számtalan helyen maga képviseli a főiskolát végzett magasabb intelligenciát, mivel nagyjából maga is gazdálkodik és mivel népünk gazdasági viszonyait alaposan megismerni ezer alkalma van. Jól tudom, hogy a háború tartama nem a legalkalmasabb idő gazdasági reformtervek megvalósítására. De ha a megvalósításnak talán nincs is itt — vagy csak aránylag csekély részben van itt — az ideje: a gondolkodást, tervezetést, megbeszélést, eszmecserét elég korán nem is kezdetjük. Felkérem tehát mindazokat, a kik eme kérdésről már behatóbban gondolkoztak, hogy eszméiket a legközelebbi kerületi őszi tanácskozáson előadni szíveskedjenek. A nélkül, hogy ezen eszmecserékhez valami köztölt, programot akarnék adni, mégis néhány fontosabb kérdést tartok kiemelendőnek: 1. *Többtermelés:* mezőgazdaságunknak azt vetik szemére, hogy aránytalanul keveset termel. (Pl. egy hektár föld búzatermése: Dániában 27,6 q, Belgiában 24,1 q, Németországban 20,2 q, Nor-

egy pár gyenge csibéért, 14-et valamivel erősebbekért. Idei kacsának darabjéért 12 koronát kért a kofaasszony és még sértve érezte magát, mikor a háziasszony azt merre mondani, hogy tán párja 12 korona. Főzelékféle pedig nem volt a hetivásáron; hisz a szerbiánusoktól (jobban mondva bolgároktól), a kik más években 4—6 kocsival jöttek ki a fővárosból és árulták termelvényeiket, szintén háboruba mentek és így nincs, a ki zöldséget, főzeléket termelne a vidék számára.

A cseresznyéért 80 fillért kértek literjéért, a málnáért 1,50 kilójáért, a mi igazán nagyon sok. Lévének békében a cseresznye 16—20 fillér, a málna pedig 50.

Hát mit tehetett a derék falusi háziasszony? Bement Budapestre és ott megvette a liba darabját 12 K-ért, a kacsá pártját 11—14-ért, a csibéket 6—8 K-ért.

Vehetett idei tököket, kelkáposztát, sőt még gyümölcsöt is szépet és jót is és olcsón.

De nem abszurd állapot ez, hogy a vidéki lakosság a fővárosból kénytelen az élelmiszereket kiczipelni, a helyett, hogy a vidék látná el a fővárost egész éven át mindenfelől.

Azt mondja a parasztasszony, a kitől kérdeztem, hogy hát miért nem termel a kertjében eladásra hagymát, mikor ma a hagyma zölden, száraztól 4 K-ba kerül kilónként.

Azt felelte rá, hogy ő arra nem ér rá, elég neki a burgonyáját, kukoriczát bekapálni, piszógó munkára nincs ideje.

Ha az asszonyoknak aratni kell, meg csépelni a férfiak helyett, vagy 4—6 K-ás napszámot kaphatnak, nem tölthetik az időt kerti munkával. Pedig hát főzelékre ma oly nagy szükség volna a vidéken is, mert hát tudvalevő dolog, hogy faluhelyen már nem vágnak marhát, mert már oly drága, hogy a mézárós nem győzi megvenni, a parasztember vagy falusi intelligens elem pedig nem bírja megfizetni a 8 K-át 1 kg. marhasúért.

Disznót is inkább a zsir kedvéért vágnak már henteseink, mert a 7—8 K-át nem fizetheti meg a fogyasztó a husért.

végiában 16,6 q, Ausztriában 13,3 q, Magyarországon 12,29 q.) Lehet-e ezen javítani? 2. *Állattenyésztés.* 3. *Gazdasági mellékhasznok,* u. m. méhészet, selyemtenyésztés (1913-ban Magyarországról tiszta selyemáruért 26,323.000 koronát, felselyemáruért 20,807.000 koronát adtunk a külföldnek és pedig a francia és olasz ellenségeinknek. Nem lehetne-e ezen évi 47 milliót az országnak megtakarítani?) *Az alkoholizmus* kérdésének gazdasági oldala: mi volna, ha a burgonyával és árpával állatokat táplálnánk, a helyett, hogy abból pálinkát, vagy sört főznénk? 5. *A szövetekezés* előnye azon célból, hogy a gazdasági produktív munkát végző nép annak hasznát is lássa. Ezen néhány pont, mint említém, még programvázlat sem akar lenni az általam óhajtott hozzászólásokhoz; de tán mégis alkalmas arra, hogy ezeket megindítsa s már eleve is némi rendszerhez odairányítsa.

Az amerikai: „national Foreign Trade Convention“ és „-Council“.

(Az amerikai nemzeti külkereskedelmi tanács.)

Irta: Löherer Andor.

Az élelmiszereknek és más nyersanyagoknak csökkenő kivitele Amerikából, szükségleteinek emelkedésével, a belföldi ipar mindjobban való megerősödésével, Amerikát oda kényszerítette, hogy a nyersanyag exportját a feldolgozott anyag exportja által helyettesítse, hogy ezáltal is az európai államokkal, a melyek e téren Amerikát megelőzték, a versenyt felvehesse és az így nyert tételnyert legyőzze.

Amidőn tehát 1914-ben a Panama-csatornának végleges megnyitása Amerika exportjának nagy kilátásait megvalósította, a szövetséges államok, a banktartalékokat feloldotta és megengedte, hogy azokkal külföldi üzletek legyenek köthetők, hogy ezáltal a vámvédelem csökkenésének hatása a termelőkre enyhíthessék és ez uton teljes erővel Amerika kiviteli erejét egyesítse és fokozza. 1914 május 14 és 28-án e célból Washingtonban — az Amerikai, az Amerika-ázsiai és a Pan-Amerik Soe of the United States — kiviteli társaságok Lloyd C. Griscon elnöksége alatt, a legkiválóbb, tengerikereskedelemben tapasztalt szakértők bevonásával nagy

A zsirnak kilója pedig 10 K lévén, jobban jár, ha minél kövérebb disznót vág. Ilyen pedig nehezen akad, mert már fogytán vannak a kukoriczákészletek és igen kevés a jó kövér disznó.

Mi a multkor 1365 K-ért vettünk egy 210 kg-os hizót a muszkáink részére. 2-szerre a 77 orosz megette a husát, a zsirból, persze, egy jó ideig kell, hogy főzzünk nekik, mert az is ugyancsak drága volt.

Az a zsirvétel, az ma a szegény ember legnagyobb gondja! Ismerek egy asszonyt, a kinek a férje bevonult, hónapok óta sulyosan megsebesülve fekszik az ország másik végén, ő meg itt áll öt gyermekkel, kik közt a legidősebb 11 éves, a legifjabb pedig egy hónapos.

És ennek a szegény béreasszonynak venni kell a zsirt, mert a mi volt, az már elfogyott, a szülője pedig az ősszel megdöglött, hát nem hizlalhatta föl azt is az öreg kocza mellett.

Ez a falusi lakosság részére szinte elviselhetetlen drágaság csak úgy lett volna elhárítható, ha a falusi intelligenciái nőtagja már békében, de főleg a háború kitörése óta iparkodtak volna a falusi élelmiszerekből fokozott készleteket produkálni.

Baromfit gépekkel költeni, a jegyzők révén eleségről jó előre gondoskodva, kecske- és házi-nyultenyésztés üzésével, melyeknek etetésére konyhakerti hulladékot is fel lehet használni. Községi főzelékes telepeket felállítani, a hol a falusi lakoságnak az a része, a ki nem ért a kerétszékedéshez, vagy nem ér rá a mezei munkától a főzeléktermelésre, olcsó pénzen kaphatott volna mindenféle zöld főzeléket, mert hát szerbiánus nincs.

A városok gondoskodtak magukról, de falvak nem és így ki vannak szolgáltatva a helybeli élelmes kofáknak, kik tojást visznek a fővárosba és olcsó baromfit hoznak vissza helyette a hátukon és a 6 K-án vett kacsákat aztán 12 K-ért árulják a falusi hetivásáron.

Az élelmes kereskedő pedig úgy fog ki rajtuk, hogy kocsin megy be Pestre és 30—40 libát vesz a Garai-téren és itthon megtömi Annak még van kukoriczája! *Zemplényi Lászlóné.*

tanácskozást tartottak, a kik e czélból egy kongresszus összehívására nyertek felhatalmazást, a mely bizottság arra kérte fel a kiszemelt tekintélyeket, hogy véleményeiket és javaslatukat írásban foglalva küldjék be a bizottságnak, hogy azokat egybefoglalva — bő anyagot nyújtson a megtartandó kongresszusnak.

A kongresszuson így már csakis az egyes javaslatok elbírálásán működtek és így két nap alatt végezhetett a kongresszus eme nagy halmazú javaslatokkal.

A legfőbb szemponttá lett így: megállapítani és elbírálni az általános mai kereskedelmi szerződés viszonyában ama befolyást, a mit az amerikai és a külföldi államok törvényei Amerika külkereskedelmére nézve gyakorolnak, továbbá ama termelési és finanszírozási módok megjelölése, a melyek czélszerűeknek és követhetőeknek mutatkoznak, azután: az amerikai és a külföldi vámtarifák hatásáról az amerikai exportra nézve, továbbá a kereskedőknek a gyárosok és a külföldi fogyasztók közötti szerepére, az amerikai export hatása a saját vasutjai és tengerhajózáására nézve, a tengeren inneni üzleti kilátások megállapítása s azon szerep, a melyet az amerikai kormány diplomáciája és konzulai működésével elérhet, míg végül azon eredmények, a melyeket mindezekkel kapcsolatban az amerikai tőkebefektetések érhetnek el a külföldön.

Huszonhét kérdőpontra Amerika legkiválóbb erőt kérték fel, a melyek a legbecesebb utbaigazításokat nyújtják Amerika külkereskedelmének — mondhatni — koncentrikus törekvéseinek előmozdítására.

Azonban ezeknek az előtérbe nyomulását nem a háboru idézte elő, hanem a Panamacsatorna megnyitása, a szövetségi törvényhozás s az új vámtarifa adta meg a lökést eme számos hivatalos és társadalmi tevékenység szervezésére, a külkereskedelem, illetve a kivitel további fokozására.

A háboru tulajdonképpen a terhessé lett német verseny elleni teendőket állította előtérbe.

A legfontosabb ténye: a *nemzeti külkereskedelmi tanács* életbeléptetése, a mely az érdekelt iparoknak 30 legkiválóbb vezetőtagjából áll, a melynek jogában áll egy második kongresszust összehívni, a mely testület elnöke fel van hatalmazva az amerikai Egyesült-Államok kereskedelmi kamaráját, olyan bizottság kinevezésére felkérni, a mely a nemzeti külkereskedelmi tanácsal, vagy annak egyik albizottságával olyan terv felett tanácskozzék, a melynek alapján ezen tanács és a kamara egyesülten járhatson el.

Junius havában ez a tanács az Egyesült-Államok összes — őstermelési, ipari, szállítási, kereskedelmi és pénzügyi érdekeltségekből összeállított —, a melyek a külföldtől függő viszonyban voltak, vagy azokkal üzleti összeköttetésben állottak.

A legfőbb cél: a külkereskedelem által elérhető nagyobb nemzeti jólét biztosítása. Organuma, közlönye: 1915 április óta — a havonta megjelenő — »*National Foreign Trade*«, a mely szerint a tanács 50 tagból áll, a mely máris kereskedelmi attachékat nevezett ki, a konzuli szolgálatot reformálta, a kereskedelmi megbízottak számát megnövelte; végül az antitrust-törvénynek olyan enyhítését szorgalmazta, hogy az amerikai exportöröknek egyesülése megenyhítessék a külföld elleni verseny ellenében, s az előnyösebb kereskedelmi szerződéseket kezdeményezze, végül egy amerikai kereskedelmi hajóraj létesítését előmozdítsa.

Számtalan pénzügyi és kereskedelmi versenykérdés letárgyalása után 1915 január 21- és 22-én tartották meg *St. Louisban a II-dik nemzeti külkereskedelmi tanácskozást* 394 érdekelt üzlem képviselőjének igen élénk részvételével.

Előadókul szerepeltek: J. Basett Moore, John J. Arnold, a nemzeti citibank alelnöke, W. L. Saunders, William C. Downs, Edwin F. Gay, James H. Hill.

Mindezek a tanácskozások — mondhatni — az 1916 január 27—29-ére *Neworleansba*

összehívott gyűlésnek kiinduló pontjaiul tekintethetők.

Amerika nemzetközi kiviteli versenyét így készíti elő valóságos amerikai nemzeti szellemben, amerikai ellenállhatatlan nemzeti erővel.

A vérvesztéstől elerőtlenedett Európára így sujt le a milliárdos trustkirályok kegyetlen pallosa, hogy az utolsó falat kenyert is kiverje a lábadozók és csonka nyomorultak kezéből.

Csupán ezt megelőzni: a gyors békekötés, egész Európának legnagyobb és közös érdeke, a mi minden árral és minden kölcsönös áldozattal felér!

Komoly angol közgazdasági körökben azon nézet alakult ki, hogy a mostani világháboru befejezése után a gazdasági békének kell régi világrendjéhez visszatérni, a mit ismét csakis a többtermeléssel — a nagyobb takarékoszággal és a jobb termelési renddel lehet elérni.

Rettentő furcsán hangzik ezekkel szemben, a mikor a kevésbé komoly ententkörök a gazdasági harc kiméletlen folytatását tűzik ki a jövő feladatává, a melyben vakon rohannak a trustkirályok farkasvermeibe.

A többtermelés tanulságos példája.

Irta: enesei Dorney Béla.

I.

Az alábbi közlemény nem tűnik föl első tekintetre időszerű tárgynak, pedig mégis az. Manapság, midőn a *többtermelésről, rokkantak telepítéséről, eddig hasznavehetetlen műveletlen területek hasznosításáról* olvasunk, nem lesz érdektelen, sem haszonnélküli megismerni azt a szép munkát, a mit a porosz hatóságok végeztek Westfália egyik szegény — és a nép helytelen gazdálkodása folytán még jobban elszegényedett — vidékén, az elnéptelenedett falvak gazdasági megerősítésén.

Az alábbi ismertetésből okulást meríthetnek vármegyei és állami szaktisztviselők, kis- és nagybirtokosok és a falu vezetőségei is, főleg az ország hegyvidékein, hol sokban hasonló az állapotok a közleményben említett vidék viszonyaihoz.

Poroszországnak Westfália tartományában a Siegenerland és Sauerland kerületekről lesz szó, azon járásokról, hol a természeti viszonyok mostohák, a föld kevés és silány, a hegyes-völgyes vidéken a nép szegény. A falvak népe az ottani *érczbányákban* keresi meg az élelmét, mert a föld hozadékából magát fenntartani nem tudja. Az érczbányák munkája nehéz és egészségtelen. Egy erős férfi 20—25 évi munka után vagy megrokkann, vagy elpusztul és az ivadék is satnyul, koreszosodik.

A dombvidék hegyei csak 6—700 méterig emelkednek ugyan, de a hegyek meredek, a mélyenfekvő keskeny völgyek legtöbbje észak felé nyílik, így a folytonos hideg légjárásától az éghajlat zorddá válik. A talaj silány anyag, a termőréteg sekély, az altalaj köves, sziklás, gazdasági használatra nem alkalmas. Az olpei járás egyike a legszegényebbeknek, a mit mutat az is, hogy míg Poroszországban a statisztika szerint 48,6% a szántóföld és csak 25,9% az erdő kiterjedése, addig ebben a járásban 62.000 hektár (1 hektár = 1,738 kat. hold) földterületből 65,33% (40.250 ha) az erdő, 21% a szántóföld és kert (13.000 ha) és 9,73% a rét és legelő (6000 ha).

Az erdő legnagyobb része tölgyesekből állván, a cserkéreg pedig a német börgyártás fejlettsé-

généél fogva könnyen és jól értékesíthető, keresett czikk lévén, az erdőbirtokosok legnagyobb része cserkéregtermelésre rendezkedett be már a múlt évszázadoktól fogva és könnyen megélt az erdőből, sőt, mivel a kihasznált erdők egy részét — egy ideig — burgonya- és rozstermesre is föl tudta használni, még családja élelmezésére is jutott termény.

A német ipar hatalmas fejlődése folytán a timáripár mind nagyobb mennyiségű cserzőanyagot igényelt, az itteni erdők is kezdtek már pusztulni. Az erdőbirtokosok pusztították ugyan erdejüket, de a kihasznált területeket nem gondozták, sem újakat nem ültettek. Itt is olyan volt az állapot, mint nálunk a keleti hegyvidéken, hogy a nép a legelőt nem gondozza, hanem ha az tönkrement és elkopárosodott, úgy új erdőterületek „fölszabáditása” után járkál.

Az erdőpusztítással azután a lakosság elszegényedése is együtt haladt, úgy hogy az állapotokra a porosz kormány figyelme is ráterelődött és erélyes rendszabályokkal igyekezett rendet és javulást teremteni.

A múlt század elején a tartomány erélyes rendszabályokkal léptetve életbe, az erdőt állami erdészeti kezelés alá helyezte és elrendelte, hogy az egyes falvakban levő összes erdőbirtok közös birtokossági tulajdont képező, vagyis *közbirtokká* egyesíttessék és abban az egyes tulajdonosok arányjogot kapnak, az eddigi magán erdőbirtokok értéke szerint. Az ilyen közbirtokossági erdőbirtokok („*Jahnschaft*”) szervezése, hogy nem ment könnyen, az elképzelhető. Mint olvasom, 1840 től 1860 ik évig csak 6250 hektár erdőterületet tudott a kormány magánbirtokból közbirtokossági szerveztetvé, azaz „*Jahnschaft*” átszervezni az „*érdekeltség leghevesebb ellenállása mellett*”, tehát az olpei kerületben levő erdőségeknél körülbelül a felét. A 60-as évek vége felé azonban a kormány, a lakosság „nyomásának engedve” beszüntette a „*Jahnschaftok*” további szervezését, de helyette a közbirtokká át nem szervezett erdőbirtokokat „*erdőkerületekké*” (Forstbezirk) osztotta be és szintén állami erdészeti kezelés alá helyezte. Ezekben a kerületekben a tulajdonosnak elkülönítve megmaradt ugyan az ő erdőterülete, azaz nem lett beolvasztva közbirtokká, de csak az állami erdészeti által megállapított közös és egységes üzemterv alapján használhatta azt.

Később a „*Jahnschaftok*” és „*Forstbezirke*” jogviszonyait és erdőhasználatát egy 1897-ben hozott külön törvényvel szabályozták, mely szerint a „*Jahnschaftok*” olyan „*erdőszövetkezetekké*” alakultak át, hogy a közös tulajdont képező törzsvagyonban az egyes tulajdonosok, az arányjoguk szerint részjegyekkel („*Holzaktien*” és „*Taxtaler*”) részesednek, a „*Forstbezirke*” pedig szintén ilyenféle, de némileg az előbbiétől eltérő erdőszövetkezetekké kötelesek alakulni, de nem annyira az erdőtulajdon közös, közbirtokoszerű használatára, hanem olyformán, hogy az erdőterületeket egységes mód és eljárás szerint művelik és használják. Ezek tehát — miután a tulajdonosnak megadatott az erdő területének *külön* haszonvétele, a mi a másik társuláznál nincs meg, — nem annyira erdőszövetkezetek, hanem inkább „üzemtervszövetkezetek” lettek. (Jellemző azonban, hogy a *véd-erdőkre* külön intézkedések történtek.)

Miután az erdők állami erdészeti felügyelet alá kerültek, megszűntek ugyan a rendszertelen és kiméletlen erdőpusztítások, megkezdődtek az erdőfelújítások, de a lakosságnak már nem adott az erdő — főleg a cserkéregüzem — olyan könnyű és bő jövedelmet, mint azelőtt és a falvak népe rohamosan szegényedett. Az állami felügyelet rendet teremtett ugyan, de kissé *későn jött*.

Mint említve volt, a német börgyártó ipar rohamos fejlődésével nem tudott lépést tartani a cserhéjúzem termelése és a folyton nagyobb arányú cserzőanyagigényletet még a rohamosabb és kiméletlenebb erdőpusztítások mellett sem tudta a Rajnavidék kielégíteni úgy, hogy Argentínából mind nagyobb mennyiségben hozta be a német bőripar a *Quebraho-fát* cserzésre, azután a timáripár a *kénnátriumot* is nagyobb

Zsák- és ponyvagyár

Fehéritő-, kikészítő- és impregnáló gyár
Salgó és László, BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 20.
 Gyár: ÓBUDA.
 Telefon 160-82, 163-16. Sürgőnyczim: MAXALGÓ-BUDAPEST.

arányokban kezdte fölhasználni. Ennek következtében a cserkéreg utáni kereslet folyton lanyhábbá vált és az árak is leestek, úgy hogy a cserkéregtermelés ezental már nem hajtott olyan jövedelmet, mint azelőtt.

Az ottani vidék vashámorai azonban jól vásárolták a *faszenet*, melyet a vasérczolvasztó kemencékben használtak nagy mennyiségben és így a faanyagok faszénné való földolgozása régebben szintén jó hasznot hajtott. A vashámorok azonban lassanként berendezkedtek a »Bessemer«-féle acélgégyártásra, melynél a faszénre nincs szükség és így a faszéntermelés nem fizette ki magát, az erdőbirtokosok rohamosan elszegényedtek.

A hatóságoknak tehát más megoldást kellett találni, hogy a nép gazdálkodását más alapokra fektetve, részére ezen mostoha viszonyok között boldogulást szerezzen. Az elhanyagolt erdőirtások egy részét, melyek részben kopárrá változtak, fenyővel ültették be és az egész erdővidéket felülvizsgálat alá véve megállapították, hogy mely területek lesznek *mezőgazdasági művelés* céljaira kiengedhetők. Főleg ily területek szerzésére és a régi *legelőterületek* megjavítására fektettek nagy súlyt, egyrészt azért, mert a fenyőfával való beültetés által a hegyvidéki erdők — az azelőtti lomberdők — legeltetésre használt területe esett vissza, tehát azt új erdőterületek kiengedésével kellett pótolni, másrészt pedig azért, hogy a népnél az *állattenyésztés* fejlesztése mutatkozott, a jövő boldogulást tekintve legcélszerűsőbbnek, tehát *belterjes műveléssel létesített jó minőségű legelőterületek berendezése volt a legsürgősebb teendő.*

Másrésztől ezáltal, hogy az erdőnek meghagyott és rendszeres gondozás alá került erdőségeiben a legeltetést megtiltották, a fatenyésztésnek is kedveztek és így az erdőségek magasabb hasznosítását érték el.

E vidék nem csapadékdús, így nyáron és kora őszszel a szárazság idején gyakoriak voltak az erdőtüzek, melyek a szélből élesztve nagyobb kiterjedésben pusztították az erdőt, mivel az elhanyagolt területen nőtt magas gyom és avarfü kiszáradva könnyen meggyult és táplálta a tüzet magában is. Az erdőkezelőség az erdőtüzek meggátolása céljából *nagyobb tisztásokat és »stráfokat« jelölt ki legelőnek az erdőkben* oly kötelezettséggel, hogy azokról a gyombokrokat, avarfüvet tisztára kiirtják és szántás, trágyázás, fűmagvetés stb. által zöld pázsittá változtatják át és tűznek tápot nyújtó száraz, magas füvet többé nőni nem engednek. Ezzel az eljárással jól járt az erdészeti is, mert a zöld tisztás »stráfok« és foltok az erdőtüz továbbterjedésének tényleg több esetben gátat vetettek, de jól jártak a mezőgazdaság érdekei is, mert olyan új legelőterületeket nyert, hol a fától védett tisztásokon még száraz nyarakon is több a harmat, üdőbb a talaj és így a fűnövény is jobb, mint egyebütt.

Az erdészeti üzem részére visszahagyandó és mezőgazdasági művelésre kijelölendő területek megállapítása nem ment oly könnyen, mint azt az előjáró szakértő bizottság gondolta. Az erdészeti arra törekedett, hogy minél több terület — az értékes faanyag miatt — fenyővel legyen beültetve az erdészeti üzemre maradó területből, mert a fenyőanyag értékesítése jó jövőt ígért. A nép azonban, melynek dédapja is, nagypapja is, oly szépen pénzelt a cserkéregtermelésből, a tölgytelepítéshez ragaszkodott, mert bizony reménykedett a régi jó értékesítési viszonyok újraeljövetelében és inkább a *legrosszabb minőségű területeket kívánta legelőnek*, pedig ezek átalakítása nagyobb befektetést kívánt és szerényebb kilátásokkal kecsegtetett, mint a jobbminőségű talajoké. *A nép ugyanis nem volt állattenyésztő eddig*, a lakosság nagy része bányában dolgozott, az otthonmaradt rész pedig inkább az erdei munkával, mint gazdasággal foglalkozott.

A földművelés tehát részint ezért, részint pedig a művelésre alkalmas föld csekély kiterjedése és szűrsége miatt is alig jött számba, éppúgy az állattenyésztés is igen szerény keretekben mozgott. Pedig nemcsak szociális, hanem *népélelmezési szempontból* is szükséges lett volna e két gazdasági üzemág fejlesztése. A nép magának élelmet, állatainak pedig abrakot karmányt más vidékről, drága költségekkel szerzett be és keresetének jórészt erre költötte, pedig nagyrészt saját maga is termelhetne volna, ha ezen üzemágakat jobban fölkarolja. Az ércz-

bányákban dolgozó nép egészségére is föltétlenül kívánatos lett volna annak elősegítése, hogy időnként hazajöjjen mezőgazdasági munkákra, hogy a szabad levegőn dolgozva meg erősödhessen és megromlott egészségi állapotát helyreállítsa.

Az állattenyésztés föllendítése még csecsemők táplálása szempontjából is fontos kívánalom volt, mert a tej nélkül felnőtt fiatalok erősen visszamaradt.

A tartományi kormányzás az erdészeti és gazdasági szakértők bevonásával helyesen választotta meg a középutat és — a mint az eredményekből látszik — ügyesen rendezte be e vidék boldogulásának alapjait.

Az erdőterületek azon részét, mely ezental legelőnek volt berendezendő, a kerületi rétművelési szakértő utmutatásai nyomán rendezték be fütermőterületté, az erdészeti üzemben meghagyandó területet pedig egy különleges hasznosítási mód szerint kezelik.

A hegyek csucsát meredek, szakadékos részeit fenyővel, a jobb minőségű részeket pedig tölgyteléppel telepítették be, ezt pedig 18 éves vágásforduló üzemmel rendezték be úgy, hogy minden évben egy vágás jön kihasználásra cserkéreg termelésre. A cserkéreg a vidéki kisebb timárok még mindig megveszik (természetesen háboru előtti időről van szó), tehát az értékesítés nem nehéz. A lehántott faanyag, a cserkéregtermelésre nem alkalmas fiatal faanyag és a bokrok kiirtatnak és tüzelőnek hordatnak el, a lomb és fű és egyéb giz gaz pedig föltakarítva, mint *alomanyag* a faluba kerül az istállóba, az állatok alá, hogy azután belőle trágyát állítsanak elő a szántóföldekre. A kihasznált területen maradt gyom (áfonya, hangyafű, moha, gazfélék) azután, mivel a talajt *fölkapálják*, részint a talajba kerül, részint pedig raktárakba gyűjtve elégetik, a hamut pedig (mint *kálitartalmu* értékes anyagot) a többi területre szétszórják.

Az így fölporhanyított és kálival megrágyázott földbe az év őszén *rozst vetnek*, melynek termését arányjog szerint elosztják és ebből kenyérszükségletük egy részét fődozik. A rozsletakarítása után a terület érintetlenül marad, hogy a levágott tövekből kifejlődött sarjakkól *ujra erdő fejlődhesen.*

(Folytatjuk.)

Községi faiskolák.

Gyümölcsstermesztésünk érdekében rá szoktunk mutatni azokra a bajokra, melyek annak fellendülését hátráltatják, hogy azokat megismerve, védekezhessünk, sikra szállhassunk ellenük. Ma még az a jelszó mezőgazdaságunkban, hogy: termeljünk többet, azonban bekövetkezik az az idő, mikor az így fog módosulni: termeljünk értékesebbet. Ez a jelszó pedig kétségtelenül a gyümölcsstermesztésre is rá fogja terelni a gazdaközönség figyelmét.

Hogy gyümölcsstermesztésünk nincs azon a fejlettségi fokon, melyen talaj és éghajlati viszonyainknál fogva méltán lehetne, ennek egyik oka abban rejlik, hogy népünknek, különösen a faluhelyen lakó kiscsászának, a gyümölcsfatenyésztés iránt semmi érdeke sincs. Ezt bizonyítja az a körülmény is, hogy egyes községekben alig talál az ember egyebet néhány elvadult besztercezi szilvafánál, no meg itt-ott egy-egy cseresznye-, vagy diófánál. Rendesen kezelt gyümölcsöszt csak nagyon ritkán láthatunk. Mikszáth is azt mondja:

„A faluba házak valók, a fák az erdőbe valók.“ (Ugyan megbocsátja nekem a szerkesztő ezt a corrigálhatatlan idézetet?)

Ezt vallja jó magyar népünk is.

A másik ok, hogy a nép nem juthat könnyen gyümölcsfacsemetékhez. Bár igaz, hogy az állami faiskolákból ingyen, vagy nagyon mérsékelt áron juthat ültetni alkalmas fához, de ezt kérvényezni kell. A kérvényre meg egy egykoronás bélyeg kell. Sőt a kérvényt sem csinálja meg ingyen a jegyző ur! Ime, az ingyen csemetéhez befektetés kell, no meg utána is kell járni s az eredmény még sem teljesen bizonyos. Kevesebb, pl. 5—10 drb fa kérvényezése nem is fizetné ki magát, a kiscsászda meg gyakran nem áldozhat többet. Ez a forrás tehát, mivel nehéz a csemetékhez jutni, a kiscsászda szempontjából alig jöhet számításba.

A kereskedelmi gyümölcsfatelepekről ugyan szintén hozathatna a kiscsászda gyümölcsfát, de hát ezt is rendelni kell. Azután meg nem tudja,

mit kap, nem csapják-e majd be (a minék bizony sokszor ki van téve). Legtöbbször az árjegyzékben ki sem ismeri magát.

Ezek előrebocsátásával mindenki beláthatja, hogy gyümölcsstermesztésünk előmozdítása tekintetében minő nagy szerepe volna a szépen kigondolt községi faiskolák eszméjének. A község lakosságát ezek volnának hivatva a talaj és éghajlati viszonyoknak megfelelő gyümölcsfacsemetékkel ellátni, sőt ezek volnának hivatva a gyümölcsfatenyésztéshez az érdeklődést fölkeltetni.

Ha azonban vizsgálat tárgyává tesszük, hogy ez a szép eszme a gyakorlatban mennyire vált be, az eredmény fölött méltán elszomorodhatunk.

Több községi faiskolában megfordultam már, de a látottakkal csak elvétve voltam megelégedve. Sok helyen a talaj be volt gypesedve, az alanyul szolgáló vad csemeték sűrű bozóttá növe, az oltóvesszőket szolgáltatni hivatott 3—4 fa el van vénülve, törzsén a felrepedezett kéreg alatt uri tanyát lel a kártékony rovarok nagy sokasága; az egész telep a teljes elvadultság képét mutatja. Másutt ezzel szemben virágzó kulturát találunk. Virágzó krumpli- és paszulyültetvények hirdetik a gyümölcsstermesztés nagy jelentőségét.

Mi ennek az oka?

A faiskola kezelője legtöbbször esetében a község valamelyik érdemesebb tanítója, tekintet nélkül arra, hogy ért-e a gyümölcsfatenyésztéshez vagy nem, hisz az különben mellékes. Az amugy is nagyon rosszul fizetett tanító egy kis mellékjövedelemhez jut, no meg egy kis krumpliföldhöz. A felelősség semmi. Ellenőrzés még kevesebb. A községi előjáróság, sok egyéb gondja mellett, dehogy is bolygatja a faiskolák ügyét. Minek is. Kár volna még a fákkal is vesződni!

A másik hiba a díjazás mikéntjében van. A faiskola kezelője 50—100—200 K tiszteletdíjat kap. Jól végezte vagy rosszul végezte a dolgát, ez az összeg ki jár neki.

A munka sikere tehát egyáltalában nem igazgatja, annyival kevésbbé, mert ha mégis akad eladnivaló csemete, annak az árát be kell szolgáltatni. Nem volna-e helyesebb, ha ezeknek az árát, vagy annak egy részét kapná a faiskola kezelője tiszteletdíj fejében. Sőt én ezen kívül helyesnek találnám, ha mindazokért az oltványokért, melyeket iskolásgyerekekkel végeztetne a faiskola kezelője, egy bizonyos, darabszám szerint fizetendő tiszteletdíjban részesülne. Ha ez így történnék, az eredmény nem maradhatna el. A faiskola kezelője teljesítené kötelességét, a községi faiskola megfelelné céljának s a nép már gyermekkorában megszeretné a gyümölcsfát.

Az itt elmondottak mellett bizonyít az is, hogy többfelé mozgalom indult meg a községi faiskolák föntartására fordított összegek fölhasználásával központi, járási faiskolák létesítésére. Ezekben azután szakképzett kertészeket alkalmaznak, megfelelő fizetéssel és nyereséményrészedéssel. Hogy ezek a járási faiskolák sokkal inkább megfelelnek a céljuknak, az kétséget nem szenved, bár az is tény, hogy így nincs meg sok községben a lehetősége annak, hogy az iskolásgyermekek a gyümölcsfanemesítést elsajátítsák. Amde viszont bizonyos az, hogy a járási faiskolák rendszeres kezeléssel mellett nemcsak a járás gyümölcsfaszükségletét láthatják el, hanem kivételre is dolgozhatnak. Ezeknek a jótékony hatása meg is lesz a gazdaközönségünkre, mely hihetőleg föl fogja karolni idővel a gyümölcsstermesztést, hisz nem maradhat örökös a ma divatos jelszó: „termeljünk többet!“, annak meg kell változni: termeljünk értékesebbet!

Balogh Bálint.

Gramofon

Csodásan erős, tiszta hangú beszélőgép 36 korona, nagy »Union« szerkezettel 45 korona. Legszebb hanglemezek az összes dalok, zenék, operák, tréfás előadások stb. 90 fillértől 4 koronáig. Árjegyzéket az összes hangszerekről ingyen küld.

Mogyoróssy Gyula

kir. szab. hangszergyár
Budapest, Rákóczi-ut 17.

Egyszer használt, egészséges

mig a készlet tart, szállit:

Dohányzsineget

kenderből,

Faludi és Elek

Budapest, V., Falk Miksa-u. 6.

Telefonszám: 82-37.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Mikor szántuk mélyen a tarlót?

Érdeklél olvastam a multkor e b. lapok felelet rovatában azon fejtegetést, hogy a tarlót sekélyen kell buktatni; de látom itt-ott tapasztalt és tudományosan képzett gazdáknál is, hogy máshol bizony 6—7" mélyen szántják fel a tarlót. Mi ennek az oka? Miért szántanak mélyen s mily esetekben kell mélyebben szántani a tarlót?

S. K.

Felelet. A köles, mint takarmány czimű kérdésre.

Nagyon csodálkozom, hogy a kérdésttevő előtt a kölest rossz eselésnek minősítették, holott pedig az idejében, vagyis a magkötés előtt kaszálva, mindenféle állat számára kitűnő takarmányt képez. A juhok részére különlegesen — azért hogy ropogósabb legyen — későbbben is lehetne azt kaszálni, de a képződött magháj nagyon nehezen emészthető s jórésben emészthetetlen ballasztot képezvén, a kaszálással itt sem lesz ezélszerű tovább várni. Legkevésbé való a kölesszéna a lónak, de főképpen csak azért, mert ha a vetőmagját üszög ellen be nem csáváztuk, abban igen gyakori a porüszög, a melynek spórái pedig a ló érzékenyebb légzőszerveire inkább hatnak károsan, mint a többi háziállatokéira. A melyik magnál tehát ezt az óvatosságot elmulasztottuk, ott bizony megéssik, hogy az utána termelt kölesszéna csakugy füstöl az üszögspóráktól. Azonban ebben az esetben sem kell mindjárt kétségbeesni a kölesünk felett, mert ha abban feltűnően sok üszögöt találunk; egyszerűen bezombolyázzuk azt, a mi által az üszögspórák repülését kerüljük el s így ezek, legalább a légzőszerveket kímélik meg a káros behatásuktól. A köles különben is nehezen szárítható szénává és nagyon gyakori eset, hogy az még kisebb rakományokban — földről rakott vontatókban, vagy keskenyebb, kicsi kazlakban — is erősen felmelegszik és nem ritkán ki is gyulad. Ennélfogva tehát a köles csak törékeny, száraz állapotban rakandó össze, a nyersebben összerakott pedig — biztonság okáért leföldelendő. (Szárász árpa, vagy zabszalmával rétegezve a nem tökéletesen kiszáradt köles sem gyulad ki. Szerk.)

Az egészséges és mérsékelt felmelegedett, kissé megpirosodott kölesszéna kitűnő tejelő takarmánynak bizonyult és ez a tulajdonsága esetleg a juhászatnál is jól kihasználható lesz.

Hogy üszögmentes, egészséges kölesszénát nyerhessünk: annak a vetőmagját a következő kipróbált és bevált eljárás szerint páczolunk, vagy csávázzunk kell. A vetőmagot 1%-os rézgálic oldatba tesszük és abban azt ujjaink között jól megdörzsölve tizenkét óráig áztatjuk. Ezen idő elteltével a magot a folyadékból kivesszük és azt nagyon vékonyan olyan helyre terítjük el, ahol annak száradása gyorsan bekövetkezik, mert különben a kölesmag gyorsan felpattan és ez által értéktelenné válik. A kölesmagot csakis teljesen száraz állapotban célzerű elvetni.

—i—ó.

HIREK.

A liszt forgalombahozatala és maximális ára. A 21-én megjelent rendeletek szövegét az alábbiakban ismertetjük:

(Minőség és őrlés.)

Malomvállalatok — a vámöröl-malmok kivételével — buzából és rozsból csak a következő három minőségű lisztet állíthatják elő:

1. Finom, azaz a régi típusu nullás liszt minőségének megfelelő tészta- és megőrlés alá vett buzamennyiség összsúlyának legfeljebb 15%-a erejéig, a mely lisztmennyiségbe beszámítandó a malom által esetleg előállított dara is;

2. főzölisztet, a mely nem durvább a régi típusu 2. számmal jelzett liszténél, a megőrlés alá vett buzamennyiség összsúlyának további 20%-a erejéig;

3. egyfajta kenyérlisztet oly mennyiségben, hogy e lisztjártak együttesen a megőrlés alá vett buzamennyiség összsúlyának 80%-át adják.

Egyminőségű lisztet (sima őrlés) másnak, mint vámöröl malmoknak előállítani tilos.

Ha a buza hektoliterjének minőségi sulya 2%-nál nem több idegen keverék mellett 76 kg.-nál nagyobb, a malomvállalat a 80%-ra való kiörlés és a főzölisztre vonatkozólag megállapított arány változatlan fentartása mellett, a hektoliter-súlykülönbsözetnek minden egyes kilogrammja után 1/2%-kal több finom tészta- és ennek megfelelőleg 1/2%-kal kevesebb kenyérlisztet állíthat elő, mint a finom tészta- és kenyérlisztre vonatkozólag meg van állapítva.

Ha pedig a buza hektoliterjének minőségi sulya — 2%-nál nem több idegen keverék mellett — 76 kg.-nál kisebb, köteles a malomvállalat a 80%-ra való kiörlés és a főzölisztre vonatkozólag megállapított arány változatlan fentartása mellett a hektoliter-súlykülönbsözetnek minden teljes kilogrammja után 1/2%-kal kevesebb finom tészta- és ennek megfelelőleg 1/2%-kal több kenyérlisztet előállítani, mint a finom tészta- és kenyérlisztre vonatkozólag meg van állapítva.

A rozsból, a melynek hektoliterenkénti minőségi sulya 71 kg., az egyenmő korpa és hulladék elvonása után annak figyelembevételével, hogy takarmánylisztet előállítani tilos, a megőrlött mennyiség 82 százalékának megfelelő egységes minőségű lisztet kell előállítani.

E rendelkezések megtartásának ellenőrzése céljából az 1914. évi november hó 27-én kiadott rendeletben foglalt intézkedések továbbra is érvényben maradnak.

Vámöröl malomvállalatok, a melyek kizárólag az őrlött félnek házi és gazdasági szükségletére örölnék, az őrlésért, darálásért, zuzásért járó és nem pénzben fizetett vámot a rendelet életbelépésétől kezdve az őrlésre hozott gabonaneműekből csak természetben, nem pedig lisztállapotban vehetik ki. A vámul szedett gabonából a malomvállalat birtokosa csak a fennálló rendelkezések szerint számítható saját házi és gazdasági szükségletének megfelelő mennyiséggel rendelkezhetik, a felesleget pedig feldolgozható állapotban megőrizni és a Haditermény Részvénytársaságnak, vagy e társaság bizományosának eladni köteles.

A ki a rendelet valamely rendelkezését megszegésénél bármily módon közreműködik, kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ama készlet tekintetében, a melyre nézve a kihágást elkövették, elközbánsnak van helye. Ez a rendelet a mai nappal életbe lépett. A buzalisztért, valamint a rozslisztért követelhető legmagasabb árakat 1916. július 22-étől számító időre állapítják meg.

(A maximális lisztárak.)

A legmagasabb lisztárak a következők méter-mázsánként:

A Duna jobbpartján: Baranya, Fejér, Győr, Komárom, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Vas, Veszprém és Zala vármegyék, Győr, Komáromi Pécs, Sopron és Székesfehérvár törvényhatóság, joggal felruházott városokban finom tészta- és dara 95.50, főzöliszt 59.50, kenyérliszt 41.47, rozsliszt 45.85 korona.

A Duna balpartján: Bars, Esztergom, Hont, Nógrád, Nyitra, Pozsony vármegyék, Pozsony törvényhatóság joggal felruházott városokban finom tészta- és dara 95.50, főzöliszt 59.50, kenyérliszt 41.47, rozsliszt 45.85. Árva, Liptó, Trencsén, Turóc és Zólyom vármegyék, Selmecz- és Bélabánya törvényhatóság joggal felruházott városokban finom tészta- és dara 96.—, főzöliszt 60.—, kenyérliszt 42.20, rozsliszt 46.46.

A Duna-Tisza közén: Bács-Bodrog, Csongrád, Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyék, Baja, Hódmezővásárhely, Szabadka, Szeged, Újvidék és Zombor törvényhatóság joggal felruházott városokban finom tészta- és dara 95.—, főzöliszt 59.—, kenyérliszt 40.75, rozsliszt 45.24. Heves és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyék, Kecskemét törvényhatóság joggal felruházott városokban finom tészta- és dara 95.50, főzöliszt 59.50, kenyérliszt 41.47, rozsliszt 44.63.

Budapest székesfővárosban finom tészta- és dara 96.—, főzöliszt 60.—, kenyérliszt 42.20, rozsliszt 46.46.

A Tisza jobbpartján: Abauj-Torna, Bereg, Borsod, Gömör és Kishont, Ung és Zemplén vármegyék, Kassa és Miskolc törvényhatóság joggal felruházott városokban finom tészta- és dara 95.50, főzöliszt 59.50, kenyérliszt 41.47, rozsliszt 45.24. Sáros és Szepes vármegyékben finom tészta- és dara 96.—, főzöliszt 60.—, kenyérliszt 42.20, rozsliszt 46.46.

A Tisza balpartján: Békés, Hajdu és Szabolcs vármegyék, Debreczen törvényhatóság joggal felruházott városokban a finom tészta- és dara 95.—, főzöliszt 59.—, kenyérliszt 40.75, rozsliszt 44.63. Bihar, Máramaros, Szatmár, Szlág és Ugocsa vármegyék, Nagyvárad és Szatmárnémeti törvényhatóság joggal felruházott városokban finom tészta- és dara 95.50, főzöliszt 59.50, kenyérliszt 41.47, rozsliszt 45.24.

A Tisza- és a Maros szögén: Arad, Csanád, Temes és Torontál vármegyék, Arad, Pancsova, Temesvár és Versecz törvényhatóság joggal felruházott városokban a finom tészta- és dara 95.—, főzöliszt 59.—, kenyérliszt 49.75, rozsliszt 45.85. Krassó-Szörény vármegyében a finom tészta- és dara 95.50, főzöliszt 59.50, kenyérliszt 41.47, rozsliszt 45.85.

A Királyhágón túl: Alsó-Fehér, Besztercze-Naszód, Brassó, Csik, Fogaras, Háromszék, Hunyad, Kis-Küküllő, Kolozs, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Szeben, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyék, Kolozsvár és Marosvásárhely törvényhatóság joggal felruházott városokban a finom tészta- és dara 96.—, főzöliszt 60.—, kenyérliszt 42.20, rozsliszt 45.85.

Fiume város és kerülete: finom tészta- és dara 96.—, főzöliszt 60.—, kenyérliszt 42.20, rozsliszt 45.85.

Horvát-Szlavonországnak egész területén a finom tészta- és dara 95.50, a főzöliszt 59.50, a kenyérliszt 41.47, a rozsliszt 44.63.

(Korpa-ár.)

A buzakorpaért, rozskorpaért, valamint az árpa-korpaért — korpa alatt értve az említett gabonaneműek minden egyéb őrési hulladékát is — a követelhető legmagasabb ár a magyar szent korona országainak egész területére nézve 25 koronában állapítatik meg.

(Büntető határozatok.)

A ki a rendelet hatálya alá eső cikkért a rendelettel megállapított legmagasabb árnál magasabb árt, vagy a legmagasabb áron felül bármilyen mellékszolgáltatást követel, elfogad, ígértet, vagy adat a maga vagy harmadik személy javára, ugyancsak az is, a ki a rendelet ellenére ily cikkért a rendelettel megállapított legmagasabb árnál magasabb árt, vagy a legmagasabb áron felül bármilyen mellékszolgáltatást ígér vagy szolgáltat az eladó vagy harmadik személy részére, az kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Nem büntethető az, a ki a követelt árt a rendelet ellenére megígérte, vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságnak jelenti.

Ha a rendeletben meghatározott liszt árusítása a közvetlen fogyasztás céljait szolgáló forgalomban, kicsinyben való, vagy részletkereskedésben történik, az eladó csak olyan árakat számíthat, a melyek a megállapított legmagasabb áraknál nem aránytalanul magasabbak.

A rendelet életbeléptetésével hatályukat veszítik mindazok a korábbi rendelkezések, a melyek a buzalisztért és rozslisztért követelhető legmagasabb árakra vonatkoznak.

A rendelet kihirdetése napján lép életbe. **A feldolgozó-ipar gabonaszükséglete.** A hivatalos lap minap közölte a kormány legújabb rendeletét az egyes gabonafeldolgozó-iparoknak az 1916—17. termelő időszakban rendelkezésre álló gabonamenny-

191/1916.—X. 2. szám.

Tenyész-szarvasmarha eladás.

A mezőhegyesi m. kir. ménésbirtok simmenthali fajta tenyészetéből származó tenyészbikák és számfellettivé vált tehének és üszök.

1916. év augusztus hó 22-ikén reggel 9 órakor

kezdődő szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni

Árverésre kerül:

* 62 darab saját tenyésztésű tuberkulin oltásra nem reagált 1 1/2 éves simmenthali tenyész bika,

98 darab saját tenyésztésből származó tuberkulin oltásra nem reagált különböző koru, részben hasas, részben borjas tehén és 3 éves hasas üsző,

22 darab Tolna és Baranya vármegyék népies tenyészetéből vásárolt részben hasas 3 éves üsző és tehén.

Az árverésre kerülő szarvasmarhák leírását feltüntetető kimutatás, mely az árverési feltételeket is tartalmazza, a vezetésem alatt álló minisztérium X-ik főosztályában és a mezőhegyesi m. kir. ménésbirtok igazgatóságánál betekinthető és kívánatra Mezőhegyesről postán megküldetik.

Kelt Budapest, 1916. évi július hó 21-én.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

szőlő trágázása.

Irta **ORDÓDY LAJOS.**

Ara 3 korona.

Ajánlott küldéssel **3.45 K.**

Utánvétellel küldve **3.65 K.**

Gyakorlati útmutatás arra,

hogy miként kell a szőlőket

istálló- és műkereskedelmi

trágákkal úgy trágázni,

hogy a legjobb terményt a legnagyobb

mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a

Gazdasági Lapok

kiadóhivatalában

Budapest, József-utca 15.

nyiségre nézve. Az ipari feldolgozás céljára átengedett gabonamennyiség általában a tavalyi kérétek között mozog és a megjelölt mennyiségekből is látható, hogy a kormány óvatossággal szabta meg a szakmák részére kiutalt kontingenst. Sőt az óvatosságban annyira megy, hogy a rendeletben megjelölt mennyiségeknek egyelőre csakis a felét engedi át a gyárak részére s a másik felének átengedése ügyében majd a termelő időszak második felének kezdete előtt fog véglegesen határozni. Ez a rendelkezés nem új, mert tavaly is az történt, hogy a kormány a sörgyártás céljára átengedett gabonamennyiség felét lefoglalta és az élelmezés ellátására használta föl. Mindenik iparág a gabona beszerzésénél a Haditermény közvetítését köteles igénybevenni.

A sörgyárak, úgy mint tavaly, 800.000 q árpát szerezhettek be. A szétosztásra nézve, az 1915—16. termelő-időszakban engedelmzett kontingens alapulvétele mellett a pénzügyminiszter már intézkedett és erről a pénzügyigazgatóságokat értesítette. Persze, a rendeletben megjelölt mennyiségnek egyelőre csak felére számíthatnak tulajdonképpen a sörgyárak. A mennyiben azonban egyesek a szigorú tilalom ellenére a kontingens felénél többet használnak föl, büntetés éri őket. Az árpának malátázása után visszamaradt malátacsirát csak sajtolt élesztő gyártására lehet fölhasználni s ezt a haditermény fogja forgalombahozni.

A szeszgyártás céljára összesen 10.000 q rozst és 400.000 q árpát szabad felhasználni. De a sajtolt élesztőkészítéssel nem foglalkozó szeszfőzők kizáróan árpát vásárolhatnak. A felosztás az 1913—14. évi időszakban meglévő kontingens szerint történik, az ezt követő években üzembe került szeszfőzőkre nézve a megállapított kontingens az irányadó.

A malátagyárak összesen 240.000 q árpát szerezhettek be és természetesen egyelőre csakis fele részben dolgozhatják föl. A malátacsirát a Haditermény Részvénytársaság hozhatja forgalomba és azt csakis sajtolt élesztő készítésére lehet alkalmazni.

A malátakávéggyártás céljára a kormány 40.000 q rozst és 10.000 q árpát adott, de a malátakávét, az árpakávét és az árpagyöngyöt később megállapítandó maximális áron a H. T. fogja forgalomba hozni.

A búzakeményítőgyárak 50.000 q búzát szerezhettek be, illetve ennek megfelelő lisztmennyiséget dolgozhatnak föl. A felosztást a gyárak között a kereskedelmiügyi miniszter fogja végezni.

A száraz-sütemény, kétszersült és ehhez hasonló gyárak lisztbeszerzésre szóló engedelmet kérhetnek, a mit a belügyminiszterrel és a földművelésügyi miniszterrel egyetértően a kereskedelmiügyi miniszter ad meg. Tárkonygyárak és az ugynevezett

szárastésztagyárak ugyancsak a kereskedelmiügyi minisztertől fognak lisztbevásárlóengedelmet kapni.

Az állathizlalással iparszerűen foglalkozó vállalatok a szükséges terményeket a kereskedelmiügyi miniszter engedelmével vásárolhatják be a Haditermény Részvénytársaságnál, a H. T. különben az itt felsorolt összes iparágakkal kötött terményüzlet után jutalékokat számíthat föl, a mit a kereskedelmiügyi miniszter és a pénzügyminiszter fog megállapítani. A rendelet a szokásos büntető szankciót tartalmaz, az, érvénye Horvát-Szlavonországra is kiterjed.

A lisztes- és korpászsákok árának felemelése. A zsákok árának nagymértékű emelkedése és a zsákbeszerzés nehézségei következtében az ország valamennyi malma a Haditermény Részvénytársasággal való megállapítás alapján július 20-ától kezdve a pamut liszteszsákot 100 kg. liszt után 4 K-val, a mi a 85 kg.-os zsák darabjéért 3 K 40 f.-nek felel meg, a korpászsákot pedig q-ként 5 K 50 f.-rel, vagyis 50 kg.-os zsák darabját 2 K 75 f.-rel számlázzák. A malmok a használható állapotban visszaszolgáltatót liszteszsákot korpacsomagolás céljából drb-ként 2 K 60 f.-rel, a korpászsákot pedig drb-ként 2 K-val vásárolják vissza. Legnagyobb a szükség a korpászsákokban s ezek árát csak legfőleg augusztus végéig állapították meg. Időközben a malmok folytatják a tárgyalásokat a magyar és az osztrák pamutközpontra elősőbb korpászsákok beszerzése érdekében s a tárgyalások eredményéhez képest fogják majd az árakat szabályozni.

Az új gabonaárak és a gazdák. A Gazdaszövetség megállapítja, hogy a kormánynak az új gabonaárak megállapításáról szóló rendeletében a legjobb akarattal sem lehet emelésnek mondani a 80 filléres árkülönbözetet, a mely a múlt évi és az idei 76 kilós buza ára között mutatkozik. A múlt évi termés óta az iparcikkék ára és ennek keretében a gazdálkodás költségei is nagy mértékben emelkedtek, az általános drágaság 2—300%-kal nőtt és ennek dacára a kormány a gazdák legszerűbb kívánságát sem teljesítette. Azt kell hinni, hogy a bécsi városházán készült ez a rendelet, mely több mint százezer korona jogos jövedelemről fosztja meg Magyarországot gazdatársadalmát. Bezzeg mikor a nagybankok horribilis hasznót vágunk zsebre, a kormány nem mer a gyáripari cikkek árának a megszabásához nyulni, mert a bankok nem engedik. A gyárosoknak gavalléros árajánlatokkal tömi a zsebert az állam, míg a gazdától, a ki türelmes — azt hiszik — a végtelenségig, requirál és koboz immár oly áron, hogy a termelés lehetősége fero vesztélyben. A rendelet még sérelmesebb a kisgazdákra, mert míg a nagyobb készletek megvásárlását csakis maximális áron engedi meg a bizományosoknak, addig az 50 métermázsánál nem nagyobb készleteknél métermázsánként egy korona levonást enged.

A tokaj-hegyaljai szőlőtermés. Két héttel ezelőtt utalta ki a kormány a Tokaj-Hegyalján a törvényhatósági rézgáliczot, a mely az erősen fellépő peronoszpóra és lisztharmat továbbterjedésének megállítására rendkívül szükséges volt. Most megállapíthatjuk, hogy a rézgálicz éppen a tizenkettedik órában érkezett meg a Hegyaljára. Alig fejezték be ugyanis a szőlőbirtokosok a permetezést, néhány napig nedves és hűvös volt az időjárás, a mi elképzelhetetlen mértékben növelte volna a peronoszpóra vitalitását, ha a rézgáliczot július első felében ki nem osztják. E héten a szőlőkre igen kedvező az időjárás és az eső után szépen fejlődnek a megmaradt szőlőfürtök.

Termésbecslés Németországban. A szövetségtanács elrendelte, hogy a Németbirodalomban várható termés mennyisége felbecsültesék és pedig a gabonafélékre, burgonyára és répára vonatkozólag. A kenyérmag felbecsülése július 25-éig, a zabé augusztus elseje és 20-ika között történik meg, a burgonyáé és répáé pedig szeptember 11. és 25-ike között. A fölbecsülést az egyes községek számára kinevezett szakemberek, vagy bizalmiférjak eszközlik.

A hajdumegyei terméshezám. Surgoth Jenő gazdasági felügyelő jelentése szerint Hajdu vármegye buzatermésének holdankénti átlaga 5—6 métermázsára tehető, a rozsból pedig 6—7 métermázsára várható. A minőség nagyon különböző. Kitűnő termése ígérkezik Hajdu megyének burgonyából, míg a kukoricza is sınıli a jégverést.

A gazda és a bizományos kötlevele. Az 1916. évi termés adás-vételére vonatkozó, a bizományos és gazda között váltandó új kötlevelemintá szerinti szöveg abban különbözik a tavalyi második számú kötlevelemintától, hogy a sulyminőség különbözete, valamint az idegen keverék tartalmára vonatkozóan ezúttal azt tartalmazza, hogy ebben a tekintetben a miniszteri rendeletek értelmében való átváltoztatásnak van helye. Egyéb minőségi különbözete alapján pedig a kereskedelmi törvény szerinti való jog illeti meg a vevőt. Arra az esetre pedig, ha a megállapított határidőtől számított két

hónapon belül nem vennék át az árut, őrzés és késedelmi kamat címén a két hónapot meghaladó időre a tényleges átvétel minden megkezdett félhónapért az új búzánál 20, a többi új terménynél pedig métermázsánként 15 fillér megtérítést kell fizetni az eladónak. A zsákkölcsönre nézve viszont az az újítás, hogy ha az eladó hibájából az elküldött zsákot nyolcz napnál hosszabb ideig maradnak az eladónál, akkor a nyolcz napot meghaladó időért darabonként és helyenként hét fillér kölcsöndíjat, az elcsereit, vagy vissza nem adott zsákokért darabonként négy koronát tartozik az eladó a vevőnek megtéríteni.

Repczetetőmag beszerzése. Hogy a repczettermelés kívánatos fokozása érdekében őszi repcze vetését lehetővé tegyék azoknak is, a kik az elmúlt idényben repczet nem termelhettek, a m. kir. földművelésügyi miniszter intézkedése folytán a Haditermény Részvénytársaság (Budapest, V., Zrínyi-utca 7.) a megfelelő repczetetőmagot a megállapított áron rendelkezésre bocsátja azoknak, a kik vetőmagszükségletüket f. év augusztus hó 1-ig hozzá bejelentik, illetőleg nála megrendelik.

A buza keveréke A maximálásra vonatkozóan tavaly, június 23-án megjelent rendelet szerint ha a buza 2%-nál több idegen keveréket tartalmazott, a keveréknek minden megkezdett 2—2% többlete után, az idej rendelet értelmében pedig a 2%-nál több idegen keveréknek minden megkezdett 1—1% többlete után kell a megállapított legdrágább árból 30 fillért levonni 100 kg.-kint.

A Magyar Vámpolitikai Központ 24. évi délutáni tartotta meg harmadik évi közgyűlését dr. Chorin Ferencz elnöklésével. A közgyűlés tudomásul vette a Vámközpont évi jelentését. A közgyűlést követő elnöki tanácsülés foglalkozott a Vámközpont által az autonóm vámtarifa revíziója tárgyában kidolgozott, hat kötetre terjedő emlékirattal, mely a vámtarifa minden egyes tételével foglalkozva, konkrét javaslatokat tesz az új autonóm tarifa teteleire nézve. Ezek a javaslatok — a mint Chorin elnöki megnyitójában kifejtette — a gyakorlati szempontokkal számot vetve, szerződéses vámterület fennmaradásának feltételezése alapján készültek, de ez nem jelent azt, hogy a Vámközpont a vámterület közössége mellett foglalt állást, a mit már azért sem tehetett, mert hiszen a Vámközpontot alkotó testületek egy része Magyarország gazdasági megerősödését az Ausztriával való szabad forgalom megszüntetésétől várja.

Úszora a cséplőgéppel. A cséplés megkezdtebel a cséplőgéptulajdonosok egy része túlzott követelésekkel lép föl, a mi különösen azokat a kisbirtokosokat sújtja, a kik nem rendelkeznek cséplőgéppel. Eddig tudniillik — mint Makórol írják — a cséplőgéptulajdonosok 6%-ért végezték a cséplést és kaptak minden q kicséplelt búzáért 50—60 fill.-ért. Most azonban maguknak követelik a kicséplelt buza 10%-át s még 10 K-át minden q után. Hasonló hírt jelentenek Szabadkáról is, de Szabadka városa már talált módot arra, a mivel a géptulajdonosok követelését kissé mérsékelheti. A tanács t. i. kimondta, hogy hadifoglyot vagy más közmunkaerőt most és a jövőben csak azoknak a cséplőgéptulajdonosoknak bocsát rendelkezésére, a kik a termés 8%-áért kicsépelik a búzát.

A pálinkagyártás szabályozása. A pénzügyminiszter nemrég kiadott rendeletével úgy intézkedett, hogy 1916. sept. 1-jétől kezdődően rumot, likőrt és egyéb égetett szeszes italt, tehát a közönséges pálinkát is, iparszerűen csakis a pénzügyigazgatóság külön engedelmé alapján szabad előállítani. A rendelet kiegészítésképpen ma kiadott újabb intézkedésével a miniszter úgy határozott, hogy e szempontból nem tekinthető iparszerű előállításnak az, ha az illető italmérő-engedellel bíró fél üzlete forgalmának megfelelő mennyiségben és detail-elárusítás céljából készít rumot, likőrt és más égetett szeszes italt. Engedelmet tehát kizáróan azoknak adhatnak a pénzügyigazgatóságok, a kiktől ezt írásban kell kérni, a kik iparigazolvány alapján az ilyen szeszes italok előállításával iparszerűen foglalkozhatnak. A pénzügyigazgatóság az engedelmet csak az esetben tagadhatja meg, ha az itálnak a kérvényben kötelezően megjelölt ára a szeszre megállapított legnagyobb árral és az illető ital előállítási költségével, hozzászámítva a polgári hasznót is, nincs arányban. Ha a szeszre megállapított maximális árat azután az engedelm kiadása után a miniszter megváltoztatná, az áremelés mértékének megfelelően a szeszes ital árát is növelni lehet. Kiköti még a

Elsőrendű

Gép-
Motor-
Henger-
Cséplő-
Világító-

OLAJ

csakis vegyelmezett minőségek.

Sűrített gépzsir,
,Uzó' kocsikenőcs.

Extraprima országosan elismert

Hajtó-
Kötő-
Varró.

SZIJ.

Szijviasz. Gyanta.
Amerikai HOYT csapágyfém.

Asbestárak.
Gummitömítések.

I^a aczél dobsinek,
zsirozók, olajozók, Stauffer-kenőszel-
lenczék, forrcsókefék, szénlapátok,
armaturák, szerszámok és minden-
nemű műszaki cikkek.

Teljes malom- és
fűrészbereendezések.

Schvarcz József és Társa
műszaki cégnél,

Budapesten, Vilmos császár-ut 53.

Saját ház. Alapítva 1884.

Sürgőnyczlm: Uszó Budapest.

Nagy czukorgyári gazdaság részére Kerületi főintéző kerestetik,

pénzügyminiszter azt is, hogy az engedelemben megjelölt italok készítésére beszerzett szeszt más célra fölhasználni, vagy másnak átengedni nem szabad.

A szőlősgazdák és a vagyonadó. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete Bernát Béla elnökle alatt tartott igazgató-választmányi ülése dr. Drucker Jenő összefoglaló előadása nyomán foglalkozott a vagyonadó-javaslatról. Az egyesület sürgős felterjesztést kíván intézteni az országgyűléshez, melyben azt kéri az egyesület, hogy a vagyonadó megállapításánál az ugynevezett kataszteri tiszta jövedelem szolgáljon alapul. Barta Ödön azt indítványozza, hogy adókules gyanánt azt az összeget javasolják holdankénti értéknek felállítani, a mennyi összeget annak idején az agrárkölesőnél szőlőtelepítésre adtak. Ez azután átvihető egyéb szőlőkre is. Cél szerűnek tartaná. végül, ha a felterjesztés nem csak a képviselőházhoz, de a kormányhoz is tanulmányozás végett felterjesztetnék. A választmány előadó javaslatát, Barta pótindítványával együtt elfogadta.

A francia és olasz szüreti remények. A nagy francia lapok — úgy látszik hivatalos utasításra — kedvezőtlen szüretre és igen nagy borárakra készítik elő a francia közönséget. Burgundiában ugyan kedvező a szőlő jelenlegi állapota, de a Champagne java részében az idén is folyik a háború és termésről még csak szó sem eshetik. A bordeauxi és déli körzetben az állandó esőzés és a heves szelek teljesen tönkretették a szőlőtermést, a körzetek legjobb termővidékén valóságos arat a peronospora. Aube körzetben szintén növényi betegségek tették tönkre a termést. A mostani borkészletek minimálisak. Már előre megvásárolják a szüret eredményeit, negyven-negyvenöt frankért hektoliterenként. A spanyol borok ára rendkívül nagy; 70—76 frank hektoliterje, de a rossz szállítási viszonyok miatt ez is alig kapható. Szóval a többi baj mellett, még majd bort sem kaphatnak a szegény »poilu«-k. — Milanói lapok sürgős kormányintézkedéseket kérnek, mivel az ország minden bortermelő vidékén eddig még nem észlelt mérvű peronospora járvány lépett fel. Apuliában a peronosporán kívül még tetvek is lepték el az ültetvényeket. Soha ilyen sivár szőlőtermésre nem volt kilátás az azelőtt borairól híres országban.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgató-választmányja foglalkozott a kisüstökön való pálinkafőzés megszüntetése következtében a szőlősgazdákra súlyosodó helyzettel s az ebből kifolyó teendőikkel. Hangsúlyozták, hogy a kisüstjeiktől megfosztott termelőknek kell továbbra is a pálinkafőzést biztosítani s éppen azért — tekintettel a háborús viszonyokra — nem szabad ily pálinkafőzdek felállítását záros határidőhöz fűzni, vagy pénzügyintézeteknek, melyek tudomása szerint már is aspirálnak rá, kiadni.

Peronospora prognózis. Dr. Sávoly Ferenc a jövő hétre vonatkozó jelentését a következőkben adjuk: A július 23—29-ike közé eső héten a fürt-peronospora szempontjából azok az esők érdemelnek figyelmet, a melyek július 11-ike és 18-ika között estek. Ilyenek pedig nagy számmal fordultak elő és sajnálatos módon, szokatlan hevességű viharokkal és jégveréssel jártak. Ennek következtében számolni kell azzal, hogy a száraz nagy meleg védelme alatt álló szőlőkben jelesen a fürtökben az ez idénre már szinte megfékezett látszó peronospora újra éléd és újabb fertőző góczokat alkot. A peronospora valószínű újabb kitörése várható alkalmas (esős) időjárás esetén: július 23—25-ike körül: Zala, Vas, Sopron, Moson, Győr, Komárom, Esztergom és Nógrád vármegyék területén, továbbá Zemplén, Bereg és Ung táján; július 24—26-ika körül: Szolnok vármegye tisztai tájain és környékén; július 25—27-ike és 26—28-ika körül:

ki a szükséges gyakorlati és elméleti képzettséggel bír és megfelelő referenciák felett rendelkezik. Ajánlatok (egyszerű, nem ajánlott levélben) az eddigi működés, fizetési igények megjelölésével, bizonyítványmásolatokkal kéretnek: „**Önálló munkaerő 56483**” szám alatt (kettős borítékban) **Schwarz József** hirdetési irodájába, Budapest, Andrassy-ut 7.

a Rába tágabb értelmezésű vidékén; július 27—29-ike körül: a Muraköz táján, Tolontál, Temes, Krassó-Szörény déli kétharmadán, Maros-Tordában, Bihar, Szatmár, Bereg, Ung és Zemplén vármegyék területén; július 28—30-ika körül: egész Erdélyben, valamint a nyugat felől Erdélyhez csatlakozó tájakon körülbelül Versecz, Arad, Szabadka, Kecskemét, Eger és Kassa vonaláig, végül július 29—31-ike körül: az összes előbb említett vidéken.

Milliók jégkár Bihar megyében. Nagyváradról jelentik: A központi járásban július 12-én dult jégvihar pusztítása óriási károkat okozott. Tóth István köröstarjáni nagybirtokos kára 240.000 korona. Főleg a nagybirtokok szenvedtek óriási kárt, mert nem volt elég munkacerejük a termést gyorsan learatni és behordani. Összesen huszonegy község határában 85.194 katasztrális hold területen pusztított a jégeső, a mely több mint egymillió korona kárt okozott.

A kiviteli engedélyek gyorsabb kiadása. A pénzügyminiszter a kiviteli engedélyek kiadása körül új intézkedéseket léptetett életbe. Az engedélyek iránti kérelmeket augusztus 10-től kezdve külön e célra szolgáló öt őrlepből álló hivatalos nyomtatványokon kell benyújtani. Ha a küldeményt valamelyik ausztriai vámhivatal körletében adják fel, a kérelem két nyelven irandó. A kiviteli engedély megadását, illetve megtagadását a nyomtatványok megfelelő lapján alkalmazott végzés alakjában fogják a folyamódóval közölni. A kiviteli engedélyeket minden küldemény, illetve fuvarlevél után külön állítják ki. Ha a küldeményt részletekben adják fel, az engedélyt az első részszállítmányhoz kell csatolni. Postai küldeményeknél az engedélyt fel kell mutatni. A kiviteli eredő külföldi követelést az Osztrák-Magyar Bank részére kell átengedni, kivéve, ha a küldemény Orosz-Lengyelországba, vagy Szerbiába szól. A nyomtatványok darabonként öt fillérért minden fővámhivatalnál vásárolhatók, azonkívül a kereskedelmi és iparkamaráknál is.

Kevés a gyümölcs a Balaton mentén. Boglárról írják, hogy a somogyi kisbirtokosság termékeit, különösen gyümölcs, tojás és főzelékárukat nem értékesíti az idén a balatoni fürdőhelyeken, hanem nagy kosarakban, ügynökök mellözésével, közvetlenül a fővárosba viszik a termékeket. Így a balatoni fürdőhelyeken az idén nagy gyümölcshiány észlelhető. Az is tény, hogy különösen a kisebb, vasúti állomással nem bíró helyeken osztrák ügynökök igyekeznek a termékeket összevásárolni. Ez azonban a jelenlegi szállítási nehézségek mellett jóval ritkábban fordul elő, mint a háborús idők előtti években.

Négyszáz vagon uborkát exportálunk Németországba. Jelentettük, hogy az idén az uborkát nem engedte kivinni a kormány. Csak esetről-esetre adtak nagyobb mennyiségre kiviteli engedélyt az utóbbi időben és főleg Németországba vitték ki az uborkát, a melynek ára a kiviteli nehézségek miatt, olcsó maradt eddig. Most — mint halljuk — a nagykorösi uborkatermelők kaptak uborkakiviteli engedélyt legutóbb a kormánytól. Nagykorösi jelentés szerint 400 vagon uborkának Németországba való kivitelerre szól az engedély.

Az Ukrajna júliusi száma is gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Mindjárt az elején Sevcenkó Tarász nagyszabású politikai költeményét hozza, a Kaukázust, Zempléni Ár-

pád kitünő fordításában. A közelmúltban elhunyt, másik nagy ukrán költőnek, Frankó Ivánnak: Az én szecsavágóm története című humorisztikus életképét Sztripszky Hiador ültette át magyar nyelvre. Márki Sándor egy. tanár Mazepáról ír magyar vonatkozásokat, Podhradzky György pedig III. Béla királyunk haduri politikáját helyezi a kellő megvilágításba. A folyóirat előfizetése egész évre 16 K, negyedévre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I., Lógodi-utca 5.

NYILTTÉR.

E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

VÉDJÜK MEG A MAI ÉRTÉKES ÁLLATÁLLOMÁNYT!

A borjak felnevelése legjobban sikerül, ha mindjárt születésük után beoltatjuk azokat

BORJUTÜDŐLOB ÉS BORJUVÉRHAS ELLEN.

Mert: ezek a ragálycsirák a legveszedelmesebbek az újszülöttekre és ezek ellenében módunkban van szérumozással HATÉKONYAN védekezni.

A megfelelő szérumok hazánkban a

Jenner-Pasteur Intézetben

Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 39. sz. a. készülnek.

Az Intézet első és eredeti termelési helye hazánkban az összes állatgyógyászati szérumoknak és a készítmények államilag felülvizsgálatnak

Manillafonalat aratógéphez

valódi manillát és manillapótlót, továbbá zsákot, ponyvát, gazdasági kötélárut szállít:

Salgó és László zsák- és ponyvagyár,

fehérítő-, kikészítő- és impregnáló gyár
Budapest, V., Nádor-utca 20.
Telefon: 160—82. Telefon: 163—16.
Sürgőnyczim: MAXALGÓ.

Felülvizsgáló szerkesztő, kiadótulajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

GRAEPEL HUGÓ BETÉTI TÁRSASÁG

malomépítész, gép- és rostalemezgyár,

Budapest, X., Szlávy-utca 22.

Ajánlja kitünően bevált szabadalmazott lemezőrekróstait

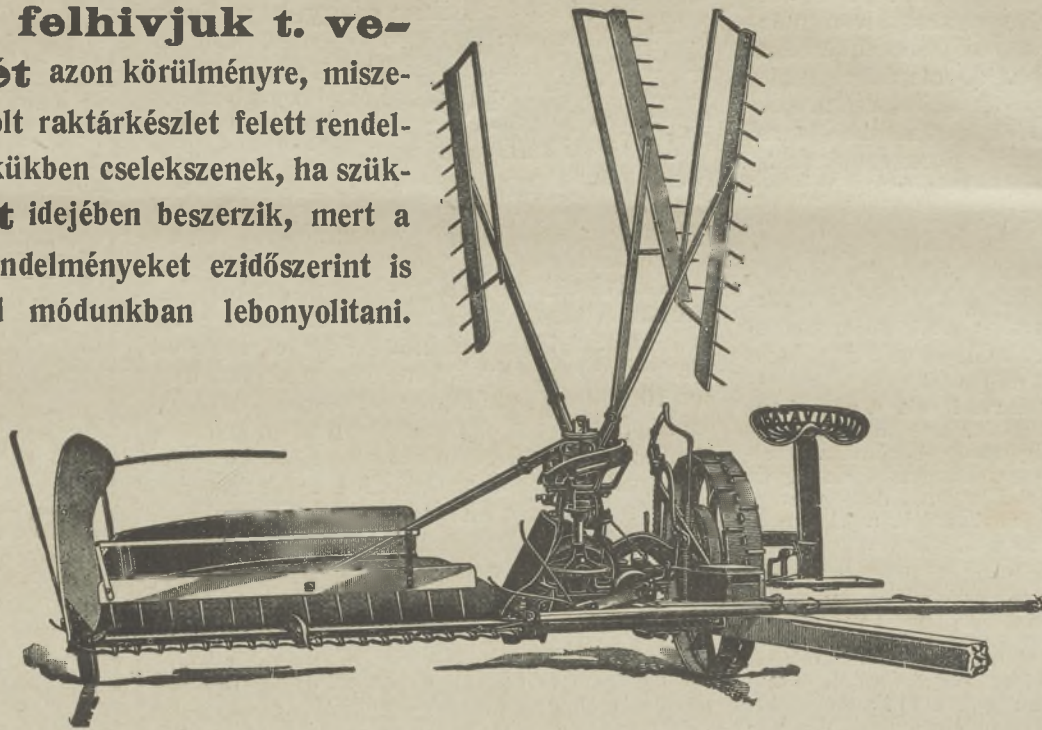
bármely rendszerű cséplőgéphez a meglévő fakeretbe illeszthető. Tartósabb minden más törekróstánál. Magvesztéséget kizár. A finompolyva tisztább. A rosta nem dugul el. Az egész gép teljesítményét lényegesen fokozza. Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romániában 100.000 darabnál több kifogástalan használatban.

Kivánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom- és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve.

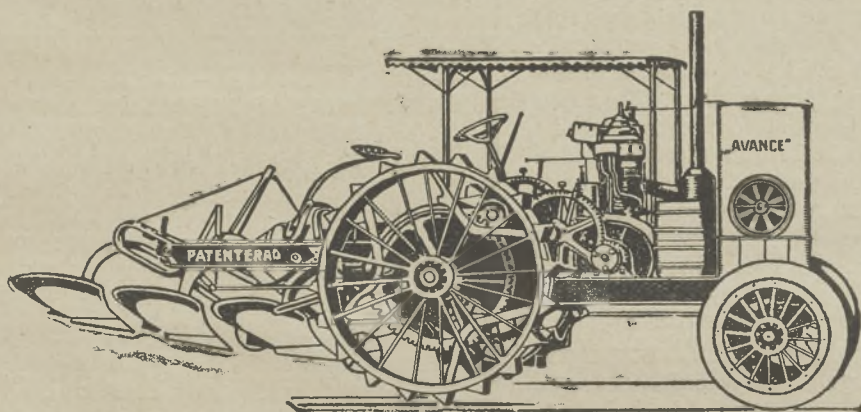
Elsőrangu marokrakó-aratógépeink, szénaforgatóink és gyűjtőgeréblyéink

elsőrangu anyagból és legmegfelelőbb kivitelben ezidőszerint még kaphatók.

Nyomatékosan felhívjuk t. ve-
vőink figyelmét azon körülményre, misze-
rint már csak igen korlátolt raktárkészlet felett rendel-
kezünk, miért is saját érdekükben cselekszenek, ha szük-
ségletüket **már most** idejében beszerzik, mert a
nagy számban beérkező rendelvényeket ezidőszerint is
már csak fokozatosan áll módunkban lebonyolítani.

„AVANCE“ NYERSOLAJMOTOREKÉNK

a legkülönbözőbb terepviszonyok közepette elért
szántási minőségével, kezelési egyszerűségével és
áttekinthetőségével páratlan népszerűsége tett szert
és országszerte általános érdeklődést keltett. Jelenleg
— a behozatal nehézségei folytán — csak igen korlá-
tolt számú ily szántógépkészlet áll őszi szállításra
rendelkezésre. Minthogy már eddig is a beérkezendő
gépek legtöbbje előre eladatott, komoly érdeklődők
csakis azonnali előjegyzés esetén tarthatnak számot
„AVANCE“ motorekére.

Ismertetéssel és részletes felvilágosítással szolgál:

Bächer Rudolf-Melichar Ferenc

Magyarországi Vezérképviselő: **SZŰCS ZSIGMOND,**

Budapest, VI., Teréz-körút 26. szám.

Távbeszélő: 28—02, 102—05.

Sürgőnyczim: „Kultur“ Bpest.